

Psychopatologia- zajęcia nr 3

rok akademicki 2020/2021

Aleksandra Polak-Kruszyk

Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii

KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO

Ustawy zdrowotne

W odniesieniu do środków zabezpieczających

- ▶ Środkom przewidzianym przepisami ustaw zdrowotnych nadaje się pierwszeństwo w zestawieniu ze stosowaniem środków zabezpieczających
- ▶ Zasada *ultima ratio* stosowania środków zabezpieczających
- ▶ Środki zabezpieczające stosujemy dopiero wtedy, gdy sąd uzna, że środki jakimi dysponujemy w ramach ustaw zdrowotnych są niewystarczające z uwagi na realizację **celu zabezpieczającego**
- ▶ **środki zabezpieczające stosujemy dopiero wtedy** gdy sąd uzna, że środki jakimi dysponujemy w ramach ustaw zdrowotnych są niewystarczające **z uwagi na realizację celu zabezpieczającego**

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Zarówno w NarkU, jak i AlkU ukonstytuowano zasadę dobrowolności podejmowania leczenia odwykowego osób uzależnionych

► Argumenty za:

- niska skuteczność oddziaływań tego typu podejmowanych w trybie zewnętrznego przymusu, bez wyrobionej własnej motywacji uzależnionego.
- wskazuje się w demokratycznym państwie jedynie względy zdrowotne, a nie społeczne mogą uzasadniać wyjątki od reguły dobrowolnego podjęcia terapii odwykowej

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii

Zgodnie z art. 30 NarkU przymus leczenia odwykowego obejmuje między innymi :

▶ Niepełnoletnich uzależnionych od narkotyków

- Sąd rodzinny może na wniosek przedstawiciela ustawowego, krewnych w linii prostej, rodzeństwa lub faktycznego opiekuna skierować niepełnoletnią osobę uzależnioną na przymusowe leczenie lub rehabilitację, na czas z góry nieokreślony, nie dłuższy jednak niż 2 lata. Jeśli przed zakończeniem leczenia osoba uzależniona ukończy 18 lat, sąd rodzinny może je przedłużyć na czas niezbędny w celu osiągnięcia celu leczenia, nie dłużej jednak niż 2 lata.

▶ Drugi wyjątek od zasady dobrowolnego podejmowania leczenia dotyczy osób, które popełniły przestępstwo w związku z używaniem środka odurzającego lub substancji psychotropowej i zostały za nie skazane na karę pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono (art. 71 ust.1 NarkU) lub na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania (art. 71 ust. 3 NarkU).

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii

I. Niepełnoletni uzależnieni od narkotyków

↓

W pierwszym przypadku sąd zobowiązuje skazanego do poddania się leczeniu lub rehabilitacji w podmiocie leczniczym i oddaje go pod dozór wyznaczonej osoby, instytucji lub stowarzyszenia.

II. Osoby które popełniły przestępstwo w związku z używaniem środka odurzającego lub substancji psychotropowej i zostały za nie skazane na karę pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono (art. 71 ust.1 NarkU) lub na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania

↓

Natomiast w drugiej sytuacji pobyt w zakładzie karnym skazanego może być poprzedzony umieszczeniem w odpowiednim podmiocie leczniczym na okres z góry nieokreślony, nie dłuższy jednak niż 2 lata.

- ▶ Po zakończeniu leczenia lub rehabilitacji w tej placówce, sąd rozstrzyga czy orzeczoną karę należy wykonać (art. 71 ust. 5 NarkU).

Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich

swoiste środki, które mogą stanowić odrębne podstawy do objęcia osoby nieletniej leczeniem odwykowym, w ramach ogólnych mechanizmów zwalczania i zapobiegania ich demoralizacji

- ▶ zobowiązanie nieletniego do uczestniczenia w odpowiednich zajęciach o charakterze terapeutycznym albo do zaniechania używania alkoholu lub innego środka w celu wprowadzenia się w stan odurzenia (art.6 pkt 2 NielU),
- ▶ skierowanie nieletniego do organizacji społecznej lub instytucji zajmujących się pracą z nieletnimi o charakterze terapeutycznym (art. 6 pkt 6 NielU),
- ▶ czy też zobowiązanie rodziców lub opiekuna do poprawy warunków zdrowotnych nieletniego, a także do ścisłej współpracy w tym względzie z lekarzem lub zakładem leczniczym (art. 7 § pkt 1 NielU)

Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich

środki o charakterze stricte leczniczym

▶ Art. 12 NielU

▶ dominujące znaczenie

- m. in. możliwość umieszczenia nieletniego (z pominięciem jego woli) przez sąd rodzinny w szpitalu psychiatrycznym lub innym zakładzie leczniczym, w razie stwierdzenia u niego upośledzenia umysłowego, choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych bądź nałogowego używania alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

► **Art. 26 AlkU**

- zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu może dotyczyć osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny
- przepisy ustawy przewidują także możliwość przymusowej obserwacji uzależnionego w zakładzie leczniczym przed wydaniem orzeczenia przez sąd oraz objęcie osoby, której dotyczy postępowanie, obowiązkiem poddania się badaniom psychiatrycznym i psychologicznym oraz innym niezbędnym zabiegom (**art. 28 § 1 AlkU**)

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Możemy wskazać również regulacje, które wymuszają egzekucję zobowiązania do leczenia odwykowego.

- ▶ przymusowe doprowadzenie uzależnionego na rozprawę,
- ▶ badanie, obserwację oraz na leczenie odwykowe (art. 30 i art. 32 ust. 3-4 AlkU)
- ▶ możliwość ustanowienia w czasie jego leczenia nadzoru kuratora (art. 31 AlkU).
- ▶ W ramach tego postępowania ustawodawca przewidział też możliwość uruchomienia procedury ubezwłasnowolnienia osoby uzależnionej i umieszczenia jej w domu opieki dla uzależnionych od alkoholu lub objęcia inną formą opieki (art. 35 AlkU).
- długość takiej przymusowej terapii odwykowej została uzależniona od osiągnięcia jej celu, z zastrzeżeniem iż nie ma przekroczyć 2 lat

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Możemy wskazać również regulacje, które wymuszają egzekucję zobowiązania do leczenia odwykowego.

- ▶ Dla osób zobowiązanych do tego rodzaju terapii przewidziano miejsca w stacjonarnych zakładach lecznictwa odwykowego, jak i oddziaływania w formie ambulatoryjnej (art. 26 ust. 1 AlkU)
- ▶ Przepisy ustawy dysponują rozbudowaną konstrukcją prawną w sytuacji, kiedy zawiedzie wewnętrzny proces motywacyjny uzależnionego od samodzielnego podjęcia wyjścia z nałogu.
- ▶ Ustawa zabezpiecza taką terapię w trybie przymusowym, w ściśle określonych sytuacjach wymienionych w art. 24 (w zw. Z art. 26)

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego

- ▶ Ustawodawca przewidział odpowiednią procedurę na wypadek gdyby osoba ze względu na stan swojego zdrowia psychicznego **stwarzała realne niebezpieczeństwo dla określonych dóbr, a jednocześnie nie była w stanie świadomie podjąć decyzji o leczeniu lub go odmawiała.**
- ▶ Zdecydowano, że udzielanie świadczeń zdrowotnych przez szpital psychiatryczny bez zgody samego pacjenta może następować **tylko w dwóch trybach**, przy czym wdrożenie każdego z nich jest obwarowane spełnieniem rygorystycznych przesłanek.
- ▶ Chyba, że przyjęcie do szpitala psychiatrycznego osoby chorej psychicznie lub upośledzonej umysłowo następuje w sytuacji, kiedy jest ona niezdolna do wyrażenia zgody lub stosunku do przyjęcia do szpitala psychiatrycznego i leczenia (**art. 22 ust. 2-2c ZdrPsychU**)

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego

Nagły tryb przymusowej hospitalizacji

- ▶ Nagły tryb przymusowej hospitalizacji psychiatrycznej obejmuje jedynie osoby chore psychicznie, których dotychczasowe zachowanie wskazuje na to, że z powodu swojej choroby bezpośrednio zagrażają własnemu życiu lub zdrowiu innych osób (**art. 23 ust. 1 ZdrPsychU**)
- ▶ Zgodnie z **art. 3 ZdrPsychU** osoba chora psychicznie to osoba wykazująca objawy psychotyczne, a fakt ten w ramach niniejszej procedury musi zostać wykazany bezspornie
- ▶ **Stwierdzenie ustawowego zagrożenia**- konieczność ustalenia realnego stanu niebezpieczeństwa będącego rezultatem aktualnej kondycji zdrowotnej pacjenta, które może rodzić skutek w postaci jego śmierci, śmierci innych osób, albo uszczerbku na zdrowiu tych osób.
- ▶ **Bezpośredniość zagrożenie określonych dóbr** - oznacza, że szkoda może nastąpić w każdej chwili lub w niedalekiej przyszłości i będzie nieuchronna.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego

Wnioskowy tryb przymusowej hospitalizacji

- ▶ **Drugi tryb hospitalizacji** pacjenta chorego psychicznie bez jego zgody, nazywany jest wnioskowym
- ▶ Zostaje uruchomiony na skutek złożenia wniosku przez jeden z legitymowanych do tego podmiotów.
- ▶ **Zgodnie z art. 29 ust. 2-3 ZdrPsychU** - takie uprawnienia posiada małżonek chorego, jego krewni w linii prostej, rodzeństwo, przedstawiciel ustawowy lub osoba sprawująca nad nim faktyczną opiekę, a w przypadku osób objętych oparciem społecznym także organ do spraw pomocy społecznej.
- ▶ **Podstawą złożenia takiego wniosku** jest albo stwierdzenie, że dotychczasowe zachowanie chorego wskazuje na to, że nieprzyjęcie do szpitala psychiatrycznego spowoduje znaczne pogorszenie stanu jego zdrowia psychicznego albo ustalenie niezdolności do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, z założeniem, że hospitalizacja przyniesie poprawę kondycji psychicznej tej osoby.
- ▶ O potrzebie przyjęcia takiej osoby do szpitala **orzeka sąd opiekuńczy**.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego

Nagły i wnioskowy tryb przymusowej hospitalizacji

- ▶ Oba tryby przymusowej hospitalizacji psychiatrycznej (nagły i wnioskowy) łączy to, iż wobec pacjentów dopuszcza się stosowanie jedynie niezbędnych czynności leczniczych mających na celu usunięcie przyczyn przyjęcia ich bez zgody.
- ▶ CEL: **bezpośrednio** wyeliminowanie zachowań, które zagrażają życiu, zdrowiu takiej osoby albo zdrowiu innych, a **pośrednio** choroby psychicznej będącej źródłem takiego zachowania.
- ▶ Dla zabezpieczenia realizacji niezbędnych czynności leczniczych określonych w **art. 33 ust. 1 ZdrPsychU**, ustawodawca przewidział możliwość zastosowania przymusu bezpośredniego poza standardowymi okolicznościami z **art. 18 ZdrPsychU**.
- ▶ Przymus może być także użyty w celu zapobieżenia samowolnemu opuszczeniu przez osobę hospitalizowaną bez jej zgody terenu szpitala.
- ▶ Pobyt w szpitalu psychiatrycznym osoby, która nie wyraziła zgody na hospitalizację trwa tak długo, dopóki nie ustaną przewidziane w ustawie przyczyny jej przyjęcia i pobytu bez zgody.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego

Przepisy ZdrPsychU przewidują również możliwość przymusowego umieszczenia osoby chorej psychicznie lub upośledzonej umysłowo w domu pomocy społecznej.

- ▶ Do takiej placówki trafi osoba, która jest niezdolna do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i nie ma możliwości korzystania z opieki innych osób oraz potrzebuje stałej opieki i pielęgnacji, lecz nie wymaga leczenia szpitalnego.
- ▶ Stanie się tak kiedy ta osoba, lub jej przedstawiciel ustawowy nie wyrażą zgody na jej przyjęcie do domu pomocy społecznej, a jednocześnie zostanie ustalone, że dalszy brak takiej opieki jest groźny dla jej życia. (art. 39 ust. 1 ZdrPsychU).

Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym

Dziś możemy zauważyć, iż wykształciły się dwie, dominujące strategie pracy ze sprawcami przestępstw na tle seksualnym

- ▶ Model ochrony społeczności lokalnej, oparty na intensywnym nadzorze nad sprawcami, którzy opuścili instytucje izolacyjne oraz model pracy klinicznej, kładący nacisk na terapię sprawców, zarówno na etapie odbywania przez nich kary, jak i po opuszczeniu zakładów karnych.
- W ramach tej strategii funkcjonują procedury weryfikacji osób starających się o zatrudnienie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, czy też rejestry osób skazanych w przeszłości za popełnienie przestępstw na tle seksualnym.
- tego rodzaju mechanizmy są charakterystyczne dla systemów prawnych krajów anglosaskich. W Europie (poza Wielką Brytanią i częściowo Francją) rozpowszechniony jest system terapeutyczny.
- ▶ **A zatem:** umieszczenie w systemie terapeutycznym wykonywania kary pozbawienia wolności dotyczy osób skazanych za przestępstwo określone w art. 197-203 KK., popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych (art. 96 § 1 KKW)
- ▶ **Z kolei** zastosowanie środków zabezpieczających uzależnione jest od skazania za przestępstwo określone w art. 147, 156, 197, 198 199§2 i art. 200 § 1 KK, którego sprawca dopuścił się także w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych.

Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym

Dziś możemy zauważyć, iż wykształciły się dwie, dominujące strategie pracy ze sprawcami przestępstw na tle seksualnym

- ▶ Zakres ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym został określony szeroko .
- ▶ Obejmuje czyny które zostały zakwalifikowane przez ustawodawcę jako „**przestępczość przeciwko wolności seksualnej**” wymienione w rozdziale XXV KK.
- ▶ **Art. 6 ust. 1 PrzesSeksu-** poza prawomocnie skazanymi za popełnienie przestępstw mieszczących się w tej definicji, podstawowe instrumenty ochronne o których mowa w niniejszej Ustawie (t.j. rejestr sprawców z dostępem ograniczonym, obowiązki pracodawców i organizatorów działalności obejmującej małoletnich) przepisy znajdują zastosowanie wobec osób, przeciwko którym prawomocnie warunkowo umorzono postępowanie karne w sprawach o te przestępstwa lub orzeczono prawomocnie środki zabezpieczające.
- ▶ W pewnym zakresie mogą być też użyte względem nieletnich.

Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym

Dziś możemy zauważyć, iż wykształciły się dwie, dominujące strategie pracy ze sprawcami przestępstw na tle seksualnym

- ▶ W założeniu twórców PrzystSeksuU, celem było wprowadzenie szczególnych środków ochrony, które przeciwdziałałyby zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (art. 1) zwłaszcza skierowanym przeciwko małoletnim.
- ▶ Do tych środków Ustawa zalicza zgodnie z art. 4:
 - 1) rejestr przestępców na tle seksualnym
 - 2) obowiązki pracodawców oraz innych organizatorów w zakresie działalności związanej z edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi
 - 3) oraz wskazanie miejsc szczególnego zagrożenia przestępczością na tle seksualnym

Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym

Rejestr przestępców na tle seksualnym

- ▶ Rejestr składa się z dwóch, oddzielnych baz danych, określonych jako:
 - Rejestr z dostępem ograniczonym
 - Rejestr publiczny,
- ▶ Prowadzi go Ministerstwo Sprawiedliwości , a zadania z nim związane realizuje Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego

Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

🏠 Strona główna

🔍 A- A+ PL EN Pomoc ▾

Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym

Rejestr z dostępem ograniczonym

- [Zaloguj](#)
- [Zarejestruj](#)
- [Sprawdź autentyczność wydruku](#)

Czym jest Rejestr z dostępem ograniczonym?

To baza danych, w której znajdują się informacje o sprawcach przestępstw na tle seksualnym. Podstawą umieszczania danych jest [ustawa](#) z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 405).

Kto ma prawo do uzyskania informacji z Rejestru z dostępem ograniczonym?

Każdy ma prawo ([art. 12](#)) dowiedzieć się, czy jego dane znajdują się w Rejestrze. Sądy, prokuratury, policja i inne uprawnione służby oraz organy mają dostęp do informacji z Rejestru, gdy prowadzą postępowanie lub wymaga tego ich ustawowe zadanie. Pracodawcy i organizatorzy działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wychowaniem, leczeniem lub opieką nad dziećmi, mają obowiązek ([art. 24](#))

Rejestr publiczny

- [Wejść](#)

Czym jest Rejestr publiczny?

To ogólnodostępna baza danych, w której znajdują się informacje o najgroźniejszych sprawcach przestępstw na tle seksualnym. Są to przede wszystkim dane osób, które dopuściły się gwałtów na dzieciach i gwałtów popełnionych ze szczególnym okrucieństwem.

O tym kto jest w Rejestrze decydują wyłącznie przepisy ustawy i sądy.

Kto ma prawo do uzyskania informacji z Rejestru publicznego?

Rejestr publiczny jest w całości jawny i dostępny w internecie dla każdego.

Jak korzystać z Rejestru publicznego?

Z Rejestru publicznego można korzystać bez konieczności rejestracji i logowania.

Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym

Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym

Rejestr publiczny

Filtry

Filtry zaawansowane ▼

Wyczyść

Filtruj

Sortowanie:

Nazwisko

A-Z

Tożsamość:

< 1 2 >

Nazwisko: ADAMCZYK

Nazwisko rodowe: ADAMCZYK

Pierwsze imię: MARIUSZ

Data urodzenia: 1976.10.09

Płeć: Mężczyzna

Miejscowość urodzenia:

BARLINEK

Obywatelstwo/a: POLSKIE

Miejscowość, w której osoba przebywa:

W trakcie weryfikacji

Drugie imię:

Państwo urodzenia:

POLSKA

Szczegóły

Tożsamość:

< 1 2 >

Nazwisko: ADLER

Nazwisko rodowe: ADLER

Pierwsze imię: PAWEŁ

Drugie imię: MARCIN

Szczegóły

Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym

Rejestr z dostępem ograniczonym

W rejestrze z dostępem ograniczonym gromadzi się dane o wszystkich kategoriach osób, o których jest mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-4 PrzystSeksu.

- ▶ Z zasobu publicznego wyłącza się natomiast **informacje o nieletnich**
- ▶ Wobec pozostałych kategorii osób, zmieszczenie danych warunkowane jest tym czy w kwalifikacji prawnej w orzeczeniu powołano przestępstwo o charakterze seksualnym, będąc już uprzednio skazanymi za takie przestępstwo, jeśli którekolwiek z nich zostało popełnione na szkodę małoletniego.
- ▶ Do rejestru z dostępem ograniczonym poza danymi sprawcy, pobieranymi z Krajowego Rejestru Karnego (art. 7 ust. 1) trafiają informacje o jego numerze PESEL, wizerunek twarzy (pobrany z Rejestru Dowodów Osobowych), faktyczny adres pobytu uzyskany od Policji (art. 7 ust. 3).

Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym

- ▶ Ustawa nakłada także dodatkowe obowiązki na pracodawców i inne podmioty zaangażowane w prowadzenie działalności związanej z wychowaniem, edukacją i leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi (**art. 12 PrzestSeksU**)

Polegają one na konieczności sprawdzenia w Rejestrze każdego kandydata, który miałby zostać zaangażowany do tego rodzaju działalności (z wyłączeniem rodziny małoletniego lub osoby znanej rodzicom).

- ▶ Wprowadzono nawet nowy rodzaj wykroczenia, penalizujący dopuszczenie do pracy lub innej działalności z dziećmi osoby bez uzyskania informacji o tym, czy figuruje w rejestrze lub wiedząc, że dane tej osoby są tam zamieszczone (**art. 23 ust. 2 PrzestSeksU**)
- ▶ Ostatni ze środków szczególnej ochrony wymieniony w art. 3 ustawy polega na **określeniu miejsc szczególnego zagrożenia przestępczością na tle seksualnym** i prowadzeniu ogólnodostępnej mapy zawierającej informacje o takich zagrożeniach, publikowanej na stronie internetowej BIP Komendy Głównej.

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Wskazuje się, iż zakład karny nawet w oddziale terapeutycznym nie jest najwłaściwszym miejscem do prowadzenia leczenia.

- ▶ Medycyna stanowczo odchodzi od tego by umieszczać tego rodzaju sprawców w jednostce o charakterze stricte leczniczym, tj. w szpitalu psychiatrycznym.
- ▶ Psychiatrycy uzasadniają to niemożnością realizowania wobec nich celu leczniczego.
- ▶ Może to powodować postrzeganie lecznictwa psychiatrycznego jako instytucji nieefektywnej, będącej miejscem przetrzymywania groźnych przestępców, co zdaniem psychiatrów mogłoby pogłębić społeczne wykluczenie osób chorych psychicznie.
- ▶ Postuluje się wprowadzenie środka zabezpieczającego wobec skazanych zaburzonych osobowościowo, który byłby realizowany w zakładzie karnym, w którym stosuje się szczególne środki lecznicze lub rehabilitacyjne.

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Kierowanie skazanych do systemu terapeutycznego

- ▶ Zakwalifikowanie skazanego do odbywania kary pozbawienia wolności w systemie terapeutycznym jest elementem procesu klasyfikacji penitencjarnej, który dotyczy wszystkich skazanych na tę karę.
- ▶ Klasyfikacja stanowi zasadniczy warunek indywidualizacji wykonywania kary pozbawienia wolności i otwiera perspektywę organizacji efektywnego oddziaływania na konkretnego skazanego.
- ▶ Umożliwia także realizację celów wykonywania kary pozbawienia wolności określonych w **art. 67 KKW**
- ▶ Klasyfikacja skazanych dokonuje się poprzez wskazanie łącznie właściwego rodzaju i typu zakładu karnego, a także wybór optymalnego dla skazanego systemu wykonywania kary, w tym także terapeutycznego.

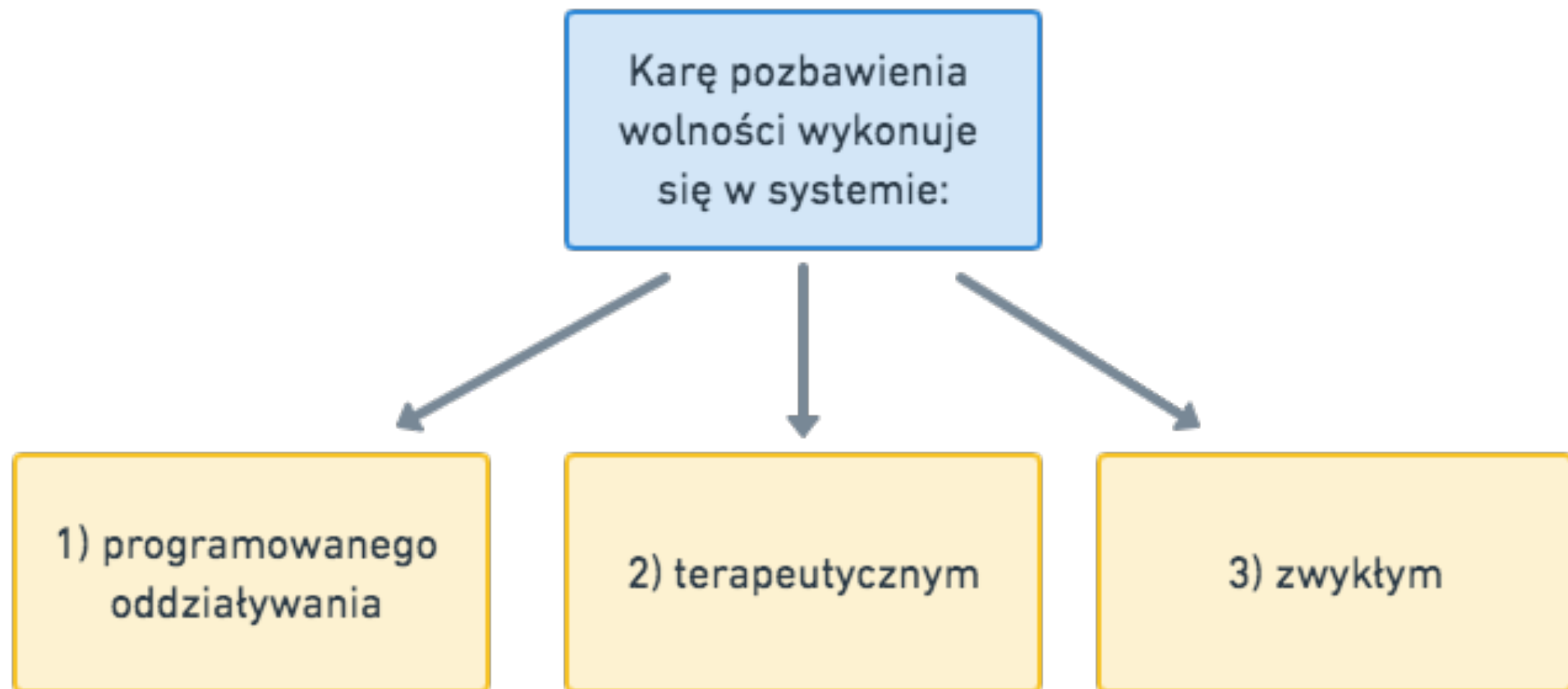
Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Kierowanie skazanych do systemu terapeutycznego

- ▶ **Podstawowe zadania jakie ma spełniać klasyfikacja:**
 - zapobieżenie wzajemnej demoralizacji skazanych,
 - stworzenie warunków do stosowania zindywidualizowanych środków oddziaływania penitencjarnego
 - oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobistego skazanych w czasie odbywania kary.
- ▶ Co do zasady procedura kierowania skazanego do systemu terapeutycznego wykonywania kary pobawienia wolności w wielu fragmentach nie odbiega od standardowego postępowania klasyfikacyjnego w zakresie wskazania właściwego zakładu karnego.

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Systemy wykonywania kary pozbawienia wolności art. 81 KKW

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

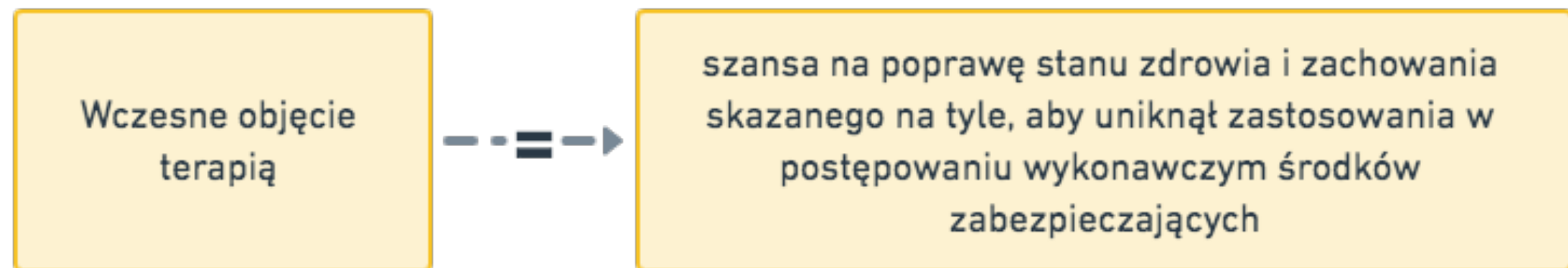
Kierowanie skazanych do systemu terapeutycznego

- ▶ W pierwszym przypadku skierowanie odbywa się z wyłączeniem woli samego zainteresowanego, a w drugim przypadku mamy do czynienia z wolnym wyborem dorosłego skazanego.
- ▶ *Art. 62 KK Orzekając karę pozbawienia wolności, sąd może określić rodzaj i typ zakładu karnego, w którym skazany ma odbywać karę, a także orzec system terapeutyczny jej wykonania.*
- ▶ sąd I lub II instancji orzekając karę pozbawienia wolności, może postanowić o umieszczeniu skazanego na czas jej odbywania w każdym z przewidzianych prawem rodzajów i typów zakładów karnych, a spośród trzech systemów może dokonać wyboru jedynie systemu terapeutycznego. O pozostałych systemach decyduje Komisja Penitencjarna.

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Kierowanie skazanych do systemu terapeutycznego

- ▶ Trzeba zatem ocenić korzyści wiążące się z jak najszybszego objęcia skazanego specjalistyczną pomocą lekarską bądź psychologiczną w ramach systemu terapeutycznego

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Kierowanie skazanych do systemu terapeutycznego

- ▶ Skazani uzależnieni kierowani są do oddziałów terapeutycznych na mocy decyzji sądu (**art. 62 KK**) i przyjmowani są tam w pierwszej kolejności, podczas gdy pozostali skazani przyjmowani są w kolejności zgłoszeń (**§78 ust. 1-2 zarządzenia Dyrektora Generalnego Nr 19/16**)
- ▶ Ilość dostępnych informacji i instrumentów pozwala ustalić zarówno aktualny stan zdrowia (zwłaszcza psychicznego) oskarżonego jak i jego potrzeby w tym zakresie, będących w dyspozycji sądu podczas toczącego się postępowania karnego.
- ▶ W razie wystąpienia uzasadnionych wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego oskarżonego sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator powołuje co najmniej **dwóch biegłych lekarzy psychiatrów** celem **wydania opinii o stanie jego zdrowia (art. 202§ 1 KPK)**.
- ▶ Biegli w razie dużego prawdopodobieństwa popełnienia przestępstwa przez oskarżonego mogą zgłosić konieczność badania jego stanu zdrowia psychicznego w połączeniu z obserwacją w zakładzie leczniczym (art. 203 §1 KPK).
- ▶ Postuluje się aby rozszerzyć zakres opinii z art. 202 KPK- o ustalenie potrzeby orzeczenia systemu terapeutycznego wykonania kary pozbawienia wolności. Grupa skazanych z zaburzeniami, osadzonych w systemie terapeutycznym wymaga większej troski o ich bezpieczeństwo osobiste - już od pierwszych dni pobytu w zakładzie karnym.

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Kierowanie skazanych do systemu terapeutycznego

- ▶ Jeśli sąd orzeka w tym zakresie- skazany trafia do jednostki penitencjarnej wraz **ze wstępną decyzją klasyfikacyjną**, która jest wówczas elementem wyroku
- ▶ **Prawo do zmiany treści tych ustaleń- sąd penitencjarny**
- ▶ Gdy skazany ucieknie z ZK półotwartego bądź otwartego albo nie zgłosi się do takiego zakładu po jego opuszczeniu na podstawie zezwolenia - **wówczas decyduje Komisja Penitencjarna**

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

W systemie terapeutycznym odbywają karę skazani:

- ▶ Z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi, w tym skazani z zaburzeniami preferencji seksualnych, upośledzeni umysłowo, a także uzależnieni od alkoholu lub innych środków odurzających lub psychotropowych oraz skazani niepełnosprawni fizycznie, którzy wymagają oddziaływania specjalistycznego, w szczególności opieki psychologicznej, lekarskiej lub rehabilitacyjnej.
- ▶ Jeżeli skazany nie wymaga już oddziaływania specjalistycznego przenosi się go do odpowiedniego systemu.
- ▶ Ze względów leczniczych i wychowawczych w systemie terapeutyczny mogą odbywać również inni skazani, o ile wyrażą na to zgodę.

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

W systemie terapeutycznym dostosowuje się wykonywanie kary do potrzeb skazanego w zakresie leczenia, zatrudnienia, nauczania i wymagań higieniczno sanitarnych

- nawet rutynowe środki powinny być dostosowane do specyficznych potrzeb zdrowotnych takich osadzonych

- ▶ W tym systemie stosuje się różnorodne metody lecznicze, oddziaływania psychologiczne (np. psychoterapię czy psychokorekcję), a także rehabilitacyjne - **ustawodawca dodatkowo akcentuje priorytet oddziaływań specjalistycznych**
- ▶ **System terapeutyczny ma spełniać następujące zadania (art. 97 § 1 KKW)**
 - Przy wykonywaniu kary w tym systemie, w postępowaniu ze skazanymi uwzględnia się w szczególności **potrzebę zapobiegania pogłębianiu się patologicznych cech osobowości, przywracania równowagi psychicznej oraz kształtowania zdolności współżycia społecznego i przygotowania do samodzielnego życia**

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Ustawodawca kształtując treść art. 97 § 1 KKW

- ▶ Zawarł w nim również oczekiwania dotyczące bezkonfliktowego i samodzielnego funkcjonowania skazanego w społeczeństwie po zwolnieniu z zakładu karnego (kształtowanie zdolności współżycia społecznego i przygotowanie do samodzielnego życia)

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Podsumowanie

- ▶ Ogromną rolę odgrywa kadra terapeutyczna i relacja terapeutyczna pomiędzy terapeutą, a pacjentem
- ▶ Pacjent- skazany nie może odnieść wrażenia, że jest do czegoś zmuszany- zawsze trzeba pozostawić miejsce na jakąś decyzję
- ▶ Niezależnie od motywacji pacjentów większość z nich w mniejszym lub większym stopniu bierze udział w tych zajęciach

Wykonywanie kary w systemie terapeutycznym

Podsumowanie

- System terapeutyczny jest postrzegany przede wszystkim w perspektywie szans i możliwości dla skazanych cierpiących na różnorakie dysfunkcje zdrowia psychicznego

- Specjalny charakter i rola jakie zostały mu przypisane= odmienna organizacja

- Wymaga wprowadzenia procedur specjalistycznych i zatrudnienia dodatkowego personelu fachowego (psychiatrów, psychologów i seksuologów)